

Sheryl Eberly
Caroline Eberly

BUNELE MANIERE

pentru copii

Cu jocuri și activități practice
pentru educația copilului tău

Traducere de Nicoleta Stroie

CORINT

Cuprins

Prefață.	21
---------------------------	-----------

Introducere.	23
-------------------------------	-----------

Un început măreț

<i>1 ianuarie:</i> Când să-i înveți despre bunele maniere?	25
<i>2 ianuarie:</i> Nicăieri nu-i ca acasă	26
<i>3 ianuarie:</i> „Te rog” și „mulțumesc”	28
<i>4 ianuarie:</i> Cum să îți ceri scuze	29
<i>5 ianuarie:</i> Cum să te adresezi altora	30
<i>6 ianuarie:</i> Plecăciune, sărut sau o strângere de mână?	31
<i>7 ianuarie:</i> Cum primești un compliment	32
<i>8 ianuarie:</i> Cum oferi un compliment	33
<i>9 ianuarie:</i> Punctualitatea	35
<i>10 ianuarie:</i> Deschiderea ușilor	36
<i>11 ianuarie:</i> Cum să anticipezi nevoile celorlalți	36
<i>12 ianuarie:</i> Împrumutul	37
<i>13 ianuarie:</i> Când se sparge un obiect	38
<i>14 ianuarie:</i> Când nu știi ce să faci	39

Câte ceva despre corp

<i>15 ianuarie:</i> Vestimentația potrivită ocaziei	40
<i>16 ianuarie:</i> Bijuteriile	41
<i>17 ianuarie:</i> E ușor să fii curat	42
<i>18 ianuarie:</i> Parfumurile	43
<i>19 ianuarie:</i> Dichisitul în public	44
<i>20 ianuarie:</i> Respirația proaspătă	44
<i>21 ianuarie:</i> Strănutul	45
<i>22 ianuarie:</i> Ah, trebuie să plec!	46

23 ianuarie: Poziția corpului transmite mesaje	46
24 ianuarie: Guma de mestecat	47
25 ianuarie: Tusea și strănutul la masă.	48
26 ianuarie: Ce faci când copilului îi curge nasul la masă	48
27 ianuarie: Ce să faci când copilul are gaze.	49
28 ianuarie: Purtarea insignei.	49
29 ianuarie: Măinile	50
30 ianuarie: Ce faci când copilul se sufocă	51
31 ianuarie: Vizita la doctor.	52
1 februarie: În spital	52
2 februarie: Aparatul dentar	53
3 februarie: Atingerea neadecvată	54

Pentru băieți

4 februarie: Conștientizarea celorlalți	55
5 februarie: Protejarea celorlalți.	56
6 februarie: Adolescenții: semne distinctive	57
7 februarie: Cum să te impui	57
8 februarie: Cum să inviți pe cineva la întâlnire.	58
9 februarie: Când să porți pălărie.	59

Pentru fete

10 februarie: Cum să fii grațioasă.	60
11 februarie: Cum să accepți o invitație	61
12 februarie: Cum să refuzi o invitație	61
13 februarie: Adolescencele: semne distinctive	62

Timpul petrecut în familie

14 februarie: Când vin acasă mama și tata.	63
15 februarie: Ce grad de rudenie este între noi?.	64
16 februarie: Cum să (nu) te comporți cu părinții și frații vitregi	65
17 februarie: Bona copilului.	66

18 februarie: Când prietenii copilului sunt mai interesați de frații/surorile lui	67
19 februarie: Când prietenii copilului nu vor să stea cu frații/surorile lui	68
20 februarie: Poate speria pe cineva în glumă?	68
21 februarie: Despre trântirea ușilor	69
22 februarie: Televizorul.	70
23 februarie: Computerul familiei	71
24 februarie: Jocurile de societate.	71
25 februarie: Cărțile	72
26 februarie: Bani de buzunar	73
27 februarie: Când copilul rămâne singur acasă	74
28 februarie: Treburi mărunte prin casă	74
1 martie: Poți să fii atent, te rog?	75
2 martie: Dormitorul copilului	77

Cum să te înțelegi cu alți copii

3 martie: Prietenia	78
4 martie: Cei mai buni prieteni	79
5 martie: Ce fel de prieten este copilul tău?	81
6 martie: Bătăușii.	81
7 martie: Când copilul își dorește un nou prieten	82
8 martie: Un nou copil în cartier	83
9 martie: Când se mută familia	84
10 martie: Când se mută un prieten	85
11 martie: Locurile de joacă publice	85
12 martie: Un vecin bun.	86
13 martie: Bunele maniere între vecini	87
14 martie: Piscina	88
15 martie: Animalele de companie	89
16 martie: Animalele de companie ale altora	90
17 martie: Autobuzul școlii	91
18 martie: Întreruperile	91
19 martie: Cum să schimbi subiectul în mod politicos.	92

20 martie: Când cineva îți taie avântul	92
21 martie: Când un prieten pierde pe cineva drag	93
22 martie: Când un prieten are vești proaste	94
23 martie: Când părinții unui prieten divorțează	94

Prezentările

24 martie: Mai întâi prezinți persoana mai importantă	96
25 martie: Cum să îți amintești numele	97
26 martie: Folosește numele când faci prezentările	97
27 martie: Cum prezinți părinții cu nume de familie diferite	98
28 martie: Dacă uiți numele cuiva	98
29 martie: Când faci cunoștință cu un grup	99
30 martie: Stai drept pentru a impune respect	99

Convorbirea telefonică

31 martie: Cum dai un telefon	101
1 aprilie: Cum primești un telefon	102
2 aprilie: Cum preiei un mesaj	103
3 aprilie: Ce faci când ai un apel în așteptare	104
4 aprilie: Ce faci când apelul tău este în așteptare	105
5 aprilie: Singur acasă: cum răspunzi la telefon	106
6 aprilie: Când copilul nu vrea să vorbească la telefon	106
7 aprilie: Robotul telefonic: mesajul înregistrat	107
8 aprilie: Robotul telefonic: cum lași un mesaj	107
9 aprilie: Când să telefonezi	108
10 aprilie: Cum să închei o convorbire	109
11 aprilie: Când greșești numărul	110
12 aprilie: Șotii și farse la telefon	111

Telefoanele mobile

13 aprilie: De ce sunt diferite telefoanele mobile	112
14 aprilie: Verificarea mesajelor	113
15 aprilie: Preluarea unui apel în public	113

16 aprilie: Tonul de apel	114
17 aprilie: Apelurile pierdute	115
18 aprilie: Nu mesteca în timp ce vorbești.	115
19 aprilie: Fără telefoane mobile la toaletă.	116
20 aprilie: Întreruperea apelurilor	117
21 aprilie: Telefoanele mobile în timpul mesei	118
22 aprilie: Când ar trebui să te sune copilul	118
23 aprilie: Cât de tare vorbești	119
24 aprilie: Mesajul căsuței vocale	119
25 aprilie: Când faci fotografii cu telefonul mobil	120
26 aprilie: Scrierea mesajelor	121
27 aprilie: Mai întâi cere voie	122
28 aprilie: Cum să nu greșești destinația unui mesaj	123
29 aprilie: Când mesajul este trimis cui nu trebuie	124
30 aprilie: Când să nu trimiți mesaje.	125
1 mai: Ai grijă cum vorbești.	125

Mai multe despre tehnologia digitală

2 mai: Se aplică aceleași reguli	127
3 mai: Nu-i bombarda pe ceilalți cu mesaje	128
4 mai: Limba și gramatica.	128
5 mai: Mesageria instant.	129
6 mai: Diferența între generații	130
7 mai: Cunoaște-ți aparatul înainte de a-l folosi	131
8 mai: Întreabă cum ar trebui să iei legătura cu cineva.	132
9 mai: Alegerea celei mai bune căi de comunicare	133
10 mai: Folosirea unui aparat portabil de ascultat muzică	134
11 mai: Cât de tare să asculți muzică la căști	135
12 mai: Când te întâlnești cu cineva	135

Facebook, MySpace, Twitter

13 mai: Mania socializării on-line	136
14 mai: Cum să te aperi în media socială	137
15 mai: Nu intra în detalii personale.	138

16 mai: Ce să nu postezi	139
17 mai: Twitter	140
18 mai: Cum îți faci un profil pe Facebook	141
19 mai: Cum îți faci prieteni pe Facebook	142
20 mai: Copiii sunt prieteni cu alți copii	143
21 mai: Cum să rupi o prietenie	143
22 mai: Postarea și etichetarea fotografiilor	144
23 mai: Când vezi imaginea adevărată	145
24 mai: Cum să comunici	145
25 mai: Actualizarea statusurilor	147

Siguranța pe internet

26 mai: Neticheta: reguli pentru copilul tău	148
27 mai: Mai multe despre netichetă: cum să asiguri siguranța copilului	148
28 mai: Nouă lucruri pe care să nu le faci niciodată pe internet	149
29 mai: Ce este hărțuirea cibernetică?	150
30 mai: Cum să previi hărțuirea cibernetică	151
31 mai: Când copilul tău este hărțuit cibernetic	152
1 iunie: Când copilul tău ia parte la hărțuirea cibernetică	152

Ești ceea ce spui

2 iunie: Folosirea benefică a umorului	154
3 iunie: Când copilul tău este amuzant	155
4 iunie: Înjuratul	155
5 iunie: Despre bani	156
6 iunie: Accentul	157
7 iunie: Cum să spui „nu” drogurilor și alcoolului	157
8 iunie: Șoptitul	158
9 iunie: Cum să corectezi un prieten	159
10 iunie: Când arăți cu degetul	159
11 iunie: Când copilul nu vrea să se joace	160

12 iunie: Când cineva i se adresează copilului tău	161
13 iunie: Cuvinte neprietenoase	161
14 iunie: Clarificarea unor subiecte importante.	162
15 iunie: Limbajul distinctiv	163
16 iunie: Limbajul trupului	163
17 iunie: Contactul vizual	164
18 iunie: Întrebările introductive	165
19 iunie: Folosirea cuvintelor pozitive	166
20 iunie: Limbajul neîngrijit.	166
21 iunie: Tonul vocii	167
22 iunie: Când pui întrebări personale.	168
23 iunie: Când răspunzi la întrebări personale	168
24 iunie: Când adulții fac lucruri enervante.	168
25 iunie: Fii respectuos cu cei în vârstă	169
26 iunie: Când îi corectezi pe adulți	170
27 iunie: Zece subiecte pe care să nu le abordezi niciodată	170
28 iunie: Cum să începi o conversație	171

Cuvântul scris: scrisori, mesaje de mulțumire și e-mailuri

29 iunie: Semnarea în oracol	172
30 iunie: Articolele de papetărie	173
1 iulie: Când să scrii o felicitare de mulțumire	174
2 iulie: Ce cuprinde o felicitare de mulțumire?	175
3 iulie: Cum se scrie o scrisoare	175
4 iulie: Cum să trimiți o scrisoare unei persoane celebre	176
5 iulie: Scrisoarea de condoleanțe	177
6 iulie: E-mailul.	177
7 iulie: Alegerea unui titlu pentru e-mail	178
8 iulie: Salutul.	179
9 iulie: Mesajul principal	180
10 iulie: Încheierea	181
11 iulie: Anexe	181
12 iulie: Cere voie înainte de a împărtăși un e-mail	182
13 iulie: Limitează numărul de mesaje.	183

14 iulie: Răspunde	184
15 iulie: Gramatica bună nu dă greș	185
16 iulie: Stăpânește-ți emoțiile	186
17 iulie: Folosirea opțiunii „cc”	186
18 iulie: Folosirea opțiunii „bcc”	187
19 iulie: Folosirea opțiunii „cătrec toți”	188
20 iulie: Schimbarea adresei de e-mail	189
21 iulie: Transmitem mulțumiri prin e-mail sau printr-o scrisoare scrisă de mână?	190

Vacața

22 iulie: Călătoria cu avionul	191
23 iulie: Călătoria cu trenul	192
24 iulie: Bacșișul în vacanță	193
25 iulie: Fii atent cu ceilalți la hotel.	193
26 iulie: În mașina familiei	194
27 iulie: Când copilul tău este oaspete într-o mașină.	195
28 iulie: La plajă	196
29 iulie: Pe vapor	197
30 iulie: În tabără: gândește-te la ceilalți.	198
31 iulie: În tabără: politetea față de familie	199

Bunele maniere în aer liber

1 august: Nu de îndepărta de potecă	200
2 august: Nu te îndepărta de locul de tabără	200
3 august: Împărțirea potecii.	201
4 august: Nu lăsa nimic în urmă	202
5 august: Nu lua nimic cu tine	203
6 august: Cu animalul de companie în aer liber.	203
7 august: Cât de tare vorbești în aer liber	204
8 august: Graffiti	204

În oraș

9 august: Bunele maniere la cinematograful	206
10 august: Când vizionezi un film cu un prieten	207

11 august: Ia loc	208
12 august: Când și cum să aplauzi	209
13 august: Pauza	210
14 august: Publicul-pacoste	211
15 august: La muzeu	212
16 august: Ponturi pentru muzeu.	213
17 august: Cum citești un meniu la restaurant	214
18 august: Cum comanzi din meniu	215
19 august: Confundarea denumirilor din meniu	216
20 august: Protocolul la restaurant	217
21 august: Cum gestionezi problemele la restaurant	217
22 august: Cum păstrezi curățenia la restaurant	218
23 august: Angajații restaurantului	219
24 august: Cum rămâne cu bacșișul?	221
25 august: Ce să nu faci într-un restaurant	221
26 august: Vanzătorii.	222
27 august: La magazin	222
28 august: Când păstrezi un loc la rând	223
29 august: Când nu păstrezi rândul	224
30 august: Când dai peste cineva	224
31 august: Pe scara rulantă	225
1 septembrie: În lift.	225
2 septembrie: Cedarea locului	226
3 septembrie: Stai pe dreapta, te rog	226
4 septembrie: Programările	227
5 septembrie: Când uiți de programare.	228

Bunele maniere la masă pe înțelesul tuturor

6 septembrie: Începe cu poziția potrivită a corpului	229
7 septembrie: Bunele maniere de zi cu zi.	230
8 septembrie: Nu aduce aceste lucruri la masă.	231
9 septembrie: Așază masa cum se cuvine.	232
10 septembrie: Împrejurări oficiale	233
11 septembrie: Nu uita de bunele maniere la cină.	234

12 septembrie: Putem sufla în mâncare?	235
13 septembrie: Gunoii de pe masă.	235
14 septembrie: Rugăciunea: arta de a mulțumi	236
15 septembrie: Rugăciunea: când ești în vizită.	237
16 septembrie: Cine este servit primul?	237
17 septembrie: Cum te servești	238
18 septembrie: Cum ceri de băut	238
19 septembrie: Cum strângi farfuriile în timpul mesei	239
20 septembrie: Cum tai carnea	239
21 septembrie: Ce faci dacă un oaspete este vegetarian.	240
22 septembrie: Ce faci când copilul tău este vegetarian.	240
23 septembrie: Când mâncarea este stricată	241
24 septembrie: Folosirea corectă a tacâmurilor	242
25 septembrie: Eticheta șervetului	242
26 septembrie: Zece lucruri pe care copilul nu ar trebui să le facă niciodată la masă	243
27 septembrie: A doua porție	244
28 septembrie: Când să începi să mănânci.	244
29 septembrie: Când te ridici de la masă.	245
30 septembrie: Servirea mesei.	245
1 octombrie: Clătirea gurii.	246
2 octombrie: La finalul unei mese protocolare.	247
3 octombrie: Mâncarea pe care copilul nu o agreează.	247
4 octombrie: Când copilul este alergic la anumite alimente	248
5 octombrie: Ceaiul de după-amiază	249
6 octombrie: Protocolul ceaiului de după-amiază.	250
7 octombrie: Servirea ceaiului.	251
 Ferește-te de mâncarea lipicioasă!	
8 octombrie: Îndepărtarea unor resturi de mâncare	253
9 octombrie: Regimuri speciale	253
10 octombrie: Cum să mănânci mâncăruri dificile	254
11 octombrie: Pâinea	255
12 octombrie: Salata	256

13 octombrie: Supa	257
14 octombrie: Pastele	258
15 octombrie: Frigăruile	258
16 octombrie: Porumbul	259
17 octombrie: Homarul	259
18 octombrie: Puiul prăjit	260
19 octombrie: Pizza	261
20 octombrie: Cuburile de gheață	261
21 octombrie: Fructele proaspete	261
22 octombrie: Sosuri, condimente și arome	262
23 octombrie: Corpi străini în mâncare	263
24 octombrie: Cum se ține un pahar	264
25 octombrie: Cum să mănânci de față cu alții	265

Invitațiile: cum se fac și cum se acceptă

26 octombrie: Cel mai frumos mod de a face o invitație verbală	266
27 octombrie: Cum să trimiți o invitație scrisă	267
28 octombrie: Cum răspunzi la invitații	268
29 octombrie: Când este în regulă să refuzi	269
30 octombrie: Când copilul nu este invitat	270
31 octombrie: Două invitații pentru aceeași zi	270

Zile de naștere, nunți, recepții și alte ocazii speciale

1 noiembrie: La ziua de naștere a copilului	272
2 noiembrie: Participarea la o zi de naștere	273
3 noiembrie: Primirea oaspeților	274
4 noiembrie: Când iei copilul la o nuntă	275
5 noiembrie: Ce să faci la o nuntă	275
6 noiembrie: Autocontrolul la o recepție	276
7 noiembrie: Cum te servești cu mâncare	277
8 noiembrie: Păstrează-ți farfuria când ești la o recepție	279
9 noiembrie: Cum se poartă florile	279
10 noiembrie: Cum iei un autograf	280

11 noiembrie: Cum primești un premiu	281
12 noiembrie: O serată la școală.	282
13 noiembrie: Când copilul folosește aparatul de fotografiat. . .	283
14 noiembrie: Când copilul este cel fotografiat	283

Fii un oaspete și o gazdă model

15 noiembrie: Atitudinea potrivită a unui oaspete model . . .	285
16 noiembrie: Bagajul oaspetelui	286
17 noiembrie: Ce ar trebui să spună un oaspete.	287
18 noiembrie: Cum să fii invitat din nou.	288
19 noiembrie: Ia-ți la revedere și pleacă fără întârziere. . . .	289
20 noiembrie: Cum să fii o gazdă bună.	290
21 noiembrie: Oaspeți pentru prima dată	291
22 noiembrie: Cum îi servești pe prietenii tăi cu mâncare . . .	291
23 noiembrie: Lista de oaspeți.	292
24 noiembrie: Cum inviți din nou prietenii	293
25 noiembrie: Când rămâi peste noapte: toaleta	294
26 noiembrie: Când rămâi peste noapte: ora de culcare	295
27 noiembrie: Când rămâi peste noapte: ora pentru masă . . .	296
28 noiembrie: Oaspeții au prioritate	297

Fii un cetățean model

29 noiembrie: Imnul național	298
30 noiembrie: Drapelul țării.	299
1 decembrie: Ziua națională a României	300
2 decembrie: Apreciază idealurile și fii patriot.	300
3 decembrie: Când te afli în altă țară	301
4 decembrie: Când faci parte dintr-o comunitate	302

Fii ecologist

5 decembrie: Bunele maniere și mediul înconjurător	303
6 decembrie: Acasă	303
7 decembrie: Acasă la un prieten	304

8 decembrie: La școală	305
9 decembrie: La piață.	306
10 decembrie: Petrecerea pentru ziua de naștere	307
11 decembrie: În oraș.	308
12 decembrie: În călătorie	309

Fii un sportiv bun

13 decembrie: Savurează jocul.	311
14 decembrie: Ritualurile la evenimentele sportive	312
15 decembrie: Cum să fii un bun sportiv.	313
16 decembrie: Cum să fii prețuit de echipă.	314

Ai grijă de cei cu nevoi speciale

17 decembrie: Când vizitezi o persoană bolnavă	316
18 decembrie: Interacțiunea cu persoanele cu dizabilități	317
19 decembrie: Persoane cu probleme vizuale	319
20 decembrie: Persoane cu probleme de auz.	320
21 decembrie: Persoane în scaun cu rotile	321

Cadourile — Cum le dăruiești/primești

22 decembrie: Pietre norocoase	323
23 decembrie: Cadouri	324
24 decembrie: Alegerea unui cadou.	324
25 decembrie: Cadouri pentru familie	325
26 decembrie: Cadouri pentru gazdă	326
27 decembrie: „Fără cadouri”	327
28 decembrie: Când se oferă cadouri	327
29 decembrie: Deschiderea cadourilor la o petrecere.	328
30 decembrie: Când copilului nu îi place cadoul	329
31 decembrie: Când copilul primește două cadouri la fel	330

Concluzii	331
----------------------------	------------

Mulțumiri	333
----------------------------	------------

Introducere

Prima ediție a acestei cărți a fost scrisă la cererea unui tată, prieten al familiei noastre. El și soția sa creșteau trei copii voioși. Îl văd și acum cum stătea în fața mea, în timp ce copiii alergau printre picioarele lui într-un loc public, întrebându-mă cum de nu s-a gândit nimeni să scrie o carte menită să le fie de folos părinților în demersul de a-i învăța pe copii bunele maniere. Existau deja o sumedenie de cărți despre normele de etichetă, dar, sincer, erau mai mult un fel de enciclopedii decât niște cărți practice. Ce aș fi putut face pentru a transforma bunele maniere într-o lecție ușor de învățat?

Mi-am dat seama că era adevărat ce îmi spusese. I-am învățat pe copii bunele maniere în tot felul de împrejurări — în tabere, în școli și la țară — și toți au părut foarte interesați de lecții. Toată lumea vrea să știe câte ceva despre societate, chiar și copiii. Iar părinții conștientizează că un copil manierat va avea mai mult succes decât unul prost crescut. În plus, și viața lor ca părinți va fi mai fericită. Tot gândindu-mă la asta, mi-am dat seama că bunele maniere trebuie grupate în categorii ușor de urmărit de către părinții ocupați. De ce să nu le aleg pe cele care se aplică în cazul copiilor? De ce să nu le organizez într-un plan zilnic? Mi s-a părut o idee bună. Și astfel s-a născut cartea *Bunele maniere pentru copii în 365 de zile*.

Înainte ca prima ediție să apară în librării (în urmă cu zece ani!), am avut o discuție cu editorul meu despre ghidul practic pe care îl creasem. Eram nerăbdători să vedem cum va fi primit și să auzim părerile părinților cărora le-a fost de ajutor.

Și atunci a avut loc evenimentul neașteptat de la New York, când au fost lovite turnurile gemene de la World Trade Center. Tragedia de la 11 septembrie ne-a zdruncinat pe toți, iar agentul meu ne-a prevenit să nu avem foarte multe așteptări. Cartea trebuia să apară într-o lună, dar o carte de bune maniere pentru copii nu ar fi putut

să nască prea mult interes în astfel de împrejurări. Lumea era preocupată de lucruri mai importante.

Am crezut că agentul meu nu își dă seama cât de importantă era lucrarea noastră. Cu toate că tragedia era extrem de mare și poate că lumea simțea că lucrurile scapă de sub control, mi-am păstrat convingerea că latura vieții pe care o putem controla este comportamentul nostru de acasă. Putem crea aici un loc plin de curtoazie și bună-tate. Putem alege să ne respectăm unii pe alții — spunându-ne „bună dimineața”, bătând ușor la ușă înainte de a intra, acordând conversației de la masă aceeași importanță pe care o acordăm mâncării. Toate acestea ne-ar face viața — cel puțin viața personală — mai bună. De fapt, nu venea această carte exact la momentul potrivit, oferindu-le părinților tocmai lucrul de care aveau nevoie?

Un început măreț

Bunele maniere îi vor oferi copilului tău instrumentele de care are nevoie în viață. Principiile care guvernează eticheta se bazează pe respectul pentru noi înșine și pentru cei din jurul nostru. Ele îl învață pe copil să-i trateze pe ceilalți cu bunătate și înțelegere și să țină cont de sentimentele acestora. De asemenea, copilul va căpăta încrederea în sine pe care i-o va da faptul că știe ce și când trebuie făcut. Nimeni nu vrea să fie ignorant. Această încredere crește odată cu abilitatea copilului de a-i percepe pe cei din jur și de a lega relații care să îl mulțumească. În calitate de părinte, cu siguranță vei descoperi că este un proces treptat. În vreme ce copilul se va folosi de câteva bune maniere, tu va trebui să îi amintești mereu și de altele. Ia-o de la început și bucurați-vă împreună de călătorie!

1 IANUARIE

Când să-i înveți despre bunele maniere?

Părinții încep să-i învețe pe copii bunele maniere de îndată ce acesta se naște, prin exemplu. Deși pot face ceea ce le *spunem*, copiii fac mai degrabă ceea ce *facem* noi. Cei care sunt la primul copil vor fi surprinși să vadă că propriile greșeli de etichetă se vor regăsi și în comportamentul copilului. Fie că ne place sau nu, procesul de învățare are loc, de obicei, acasă, prin imitație.

O idee bună este să îi dai copilului o nouă sarcină în fiecare an. Dacă un copil învață să-și facă patul la vârsta de trei ani, la patru ani poate deja să înceapă să ducă gunoiul, iar la cinci ani să aranjeze ori să strângă masa. Încearcă o abordare asemănătoare și cu bunele maniere. Învață-l câteva reguli de conduită, iar atunci când le stăpânește bine, continuă cu altele. Creează o bază pe care să poți construi

mai târziu. Așteaptă-te ca un copil de cinci ani să cunoască noțiunile de bază, dar cere mai mult de la unul de zece ani. Vei fi uimit de câte complimente vei primi până ajunge la vârsta adolescenței.

Un copil de trei ani trebuie:

- să privească în ochi persoana căreia i se adresează;
- să salute;
- să se spele pe mâini înainte și după masă;
- să stea așezat în timpul mesei;
- să folosească tacâmul la masă;
- să spună „te rog” și „mulțumesc”.

Un copil de zece ani trebuie:

- să poată purta o conversație cu un adult;
- să cunoască bunele maniere în timpul mesei;
- să răspundă la telefon și să preia mesaje;
- să se autocontroleze în locuri publice;
- să își păstreze curățenia în cameră;
- să fie punctual.

Un adolescent de cincisprezece ani trebuie:

- să inițieze o conversație și să vrea să fie în compania adulților;
- să facă ordine după el și după prietenii lui acasă;
- să știe că nu trebuie să facă gălăgie pentru că deranjează;
- să fie protector și generos cu frații mai mici;
- să exprime recunoștință față de părinți și alte persoane.

2 IANUARIE

Nicăieri nu-i ca acasă

Unele familii se comportă exemplar atunci când sunt altundeva, dar lucrurile stau exact pe dos când sunt acasă. Mai mult decât atât, lasă acest principiu să le guverneze comportamentul. Sarah Ferguson, ducesa de York, i-a vorbit odată unui reporter despre bunele maniere la masă. Ea și ficele ei folosesc manierele A, B și C. Atunci când au luat masa împreună cu regina la Palatul Buckingham, s-au folosit

cum nu se poate mai bine de manierele A. La restaurant, sunt mai relaxate, așa că folosesc manierele B. Și acasă? Au și mai puține preocupări, iar manierele C sunt tocmai bune.

Compară filozofia lui Fergie cu cea abordată de Eliza Farrar, înainte de Războiul Civil. „Nu ar fi mai elegant și mai cinstit să trăim un pic mai bine în fiecare zi și să facem mai puțină paradă în fața celorlalți?”, a scris ea în *The Young Lady's Friend* (1834).

Poate că este mai bine să fii relaxat acasă, dar cu ce preț? Unul din telurile tale ca părinte este ca bunele maniere să devină *obișnuință* pentru copil. Dacă atunci când este în altă parte, trebuie să mestece cu gura închisă, dar nu și acasă, este foarte probabil să nu mestece cum se cuvine nici acasă, *nici* în altă parte. Copilul va fi dezorientat dacă are coduri de bune maniere diferite, lucru care nu va da roade pe termen lung. E ca și cum i-ai spune unui pianist că nu contează cum cântă acasă atâta vreme cât la recital se descurcă bine.

Părinții pot scăpa de niște bătăi de cap dacă îi învață pe copii că în familie trebuie să se comporte foarte bine. Iată câteva modalități prin care părinții îl pot încuraja pe copil să facă din cămin un loc mai bun. Sugerează-i:

- Să dialogheze cu părinții. Să spună „bună dimineața” și „noapte bună”.
- Să respecte intimitatea celorlalți. Să nu asculte conversațiile telefonice, să nu citească scrisorile altora și să nu le cotrobăie prin dulap.
- Să bată ușor la ușă înainte să intre.
- Să fie manierați la masă.
- Să împrumute lucruri numai după ce au cerut permisiunea. Să le restituie în stare bună.
- Să petreacă timp cu frații lor. Să nu stea închiși în dormitor.
- Să-i întrebe pe membrii familiei ce mai fac.
- Să folosească o „voce de interior” atunci când sunt în casă.
- Să facă ordine după ei înșiși.
- Nu le da voie să spună cuvinte nepotrivite atunci când își iau la revedere.